

מלכים א א

א וְהַמֶּלֶךְ דָּוִד זָקֵן בָּא בַיָּמִים וַיִּכְסְהוּ בַּבָּגָדִים וְלֹא יָחַם לוֹ:
ב וַיֹּאמְרוּ לוֹ עַבְדָּיו יִבְקֹשׁוּ לְאֲדֹנָי הַמֶּלֶךְ נַעֲרָה בְּתוּלָה וְעַמְדָּה
לְפָנָי הַמֶּלֶךְ וְתַהֲיֶי-לוֹ סִכָּנָת וְשֹׁכְבָה בְּחִיקָה וְחָם לְאֲדֹנָי הַמֶּלֶךְ:

רע"י

ותרצו צידו נטען דמו מירלחו (ראה פרקי דרבי אליעזר פרק מג): (ב) בתוליה. צחוליה מחממין את צשרה: סוכנת. מחממת וכן (קהלת י ט) וזקע ענים יסכן צס:

(א) ו"א יחם לו. אמרו רצותינו (צרכות סצ צ) כל המצוה צגדים אינו נהנה מהס לסוף לפי שקרע את כנף המעיל לשאול. ומדרש אגדה אמר רב שמואל צר נחמני כשראה דוד את המלאך עומד צירושלים

ביאור על פי המלבי"ם

וְלֹא יָחַם לוֹ, כיון שכבר תם חומו הטבעי, והבגדים אינם אלא שומרי החום הטבעי שלא יתקרר, אך אינם מחממים את הגוף שהוא קר בטבעו. ובמצב זה כבר לא היתה תקוה שעוד יתחזק דוד לחזור ולמלוך על ישראל, והיה נראה לענין המלוכה כאילו כבר אינו בעולם, והגיעה העת שאחד מבניו ימלוך תחתיו, ולכן רצה אדוניהו להמליך את עצמו [וחשב שלא יהא משפטו כאבשלום, שמרד בדוד אביו בעודו בעוצם כוחו ותקיפותו].

(ב) אחרי שראו עבדיו כי אפס חומו הטבעי וצריכים למצוא דרך לחממו, וַיֹּאמְרוּ לוֹ עַבְדָּיו, יִבְקֹשׁוּ לְאֲדֹנָי הַמֶּלֶךְ נַעֲרָה בְּתוּלָה, שבשרה חם יותר מאשה נשואה, וכשיפרסמו שמבקשים עבורו נערה יאמרו רק וְעַמְדָּה לְפָנָי הַמֶּלֶךְ לשרתו, וְתַהֲיֶי לוֹ סִכָּנָת - ממונה על אוצרותיו, אמנם המטרה האמיתית, שאין מכבוד המלוכה לפרסם זאת, היא וְשֹׁכְבָה בְּחִיקָה, וְחָם לְאֲדֹנָי הַמֶּלֶךְ. [ולכן תחילת דבריהם, 'ועמדה לפני המלך ותהי לו סוכנת' אמרו בלשון נסתה, כי כך יפרסמו בציבור, ולעומת זאת את הדברים 'ושכבה בחיקך וחם לאדוני המלך' אמרו בלשון נוכח, שזו האמת כפי שהמלך יודע].

ספר מלכים (א-ב) נכתב ע"י ירמיהו הנביא, והוא מקיף את עניני עם ישראל מתחילת מלכות שלמה בן דוד, ועד גלות ישראל וחורבן בית המקדש הראשון על ידי נבוכדנצר מלך בבל.

על אף שעניני דוד המלך התבארו בספר שמואל, וספר מלכים אמור להתחיל בדברי מלכות שלמה, הפרשה הראשונה בספר זה עוסקת עדיין בדוד המלך, כיון שהמלכות של שלמה בחיי אביו היתה מחמת התנשאותו של אדוניהו ורצונו למלוך, והסיבה שהעיז אדוניהו לנסות למלוך עוד בחיי אביו היתה מחמת זקנותו של דוד ותשות כוחו, ומחמת שרצה לישא את אבישג השונמית שהיתה משרתת את דוד, וקיוה שעל ידי מלכותו יוכל לישא אותה, וכפי שיבואר להלן.

(פרק א) פרשיות אלו עוסקות בהמלכת שלמה למלך על ישראל בחיי דוד אביו, מה הסיבות שגרמו לכך, וכיצד נהיה הדבר.

(א) וְהַמֶּלֶךְ דָּוִד זָקֵן בַּגּוֹפוֹ, באפיסת כוחותיו, וגם היה כבר בָּא בַיָּמִים, כי היה כמעט בן שבעים שנה, וַיִּכְסְהוּ בַּבָּגָדִים

ג וַיִּבְקֶשׁוּ נַעֲרָה יִפֶּה בְּכָל גְּבוּל יִשְׂרָאֵל וַיִּמְצְאוּ אֶת־אֲבִישַׁג הַשְּׁוֹנִמִית
וַיָּבֵאוּ אֹתָהּ לַמֶּלֶךְ: ד וְהַנַּעֲרָה יִפֶּה עַד־מָאד וַתְּהִי לַמֶּלֶךְ סִכָּנָת
וַתִּשְׂרָתְהוּ וְהַמֶּלֶךְ לֹא יָדָעָה: ה וַאֲדֹנֶיהָ בֶן־חַגִּית מִתְנַשֵּׂא לֵאמֹר אֲנִי
אֶמְלֹךְ וַיַּעַשׂ לוֹ רֶכֶב וּפָרָשִׁים וְחֲמִשִּׁים אִישׁ רָצִים לְפָנָיו: ו וְלֹא־
עָצְבוּ אָבִיו מִיָּמָיו לֵאמֹר מִדּוֹעַ כָּכָה עֲשִׂיתָ וְגַם־הוּא טוֹב־תֵּאֵר מְאֹד

רש"י

(ד) לא ידעה. שהצמולה יפה לחמס מן הצעולה. ורבותינו אמרו (סנהדרין כז א) משום לא ירצה לו נשים (דברים יז יז) וכבר היו לו שמונה עשר (רש"י עט): (ה) מתנשא. מתפאר: וחמשים איש. נטולי טחול וחקוקי כפות רגלים (שם כא ז): (ו) ולא עצבו. לא הכעיסו למדך שהמונע מוכחה מצנו מציאו לידי מיתה: וגם הוא טוב תואר. כאצטלוס שנאמר (שמואל ב יד כה) וכאצטלוס לא

ביאור על פי המלבי"ם

נשותיו, עבדיו ובני ביתו של המלך מנועים מלהכנס לחדרו, והיה ניתן לחשוב שייעלם מהמלך גם נסיונו של אדוניהו למלוך על ישראל, עד לאחר שיסתיים הדבר [וכפי שבאמת היה עשוי להיות, לולא נתן הנביא, וכמו שיבואר להלן].

(ה) ומחמת הסיבות האמורות לעיל, וַאֲדֹנֶיהָ בֶן חַגִּית מִתְנַשֵּׂא לֵאמֹר אֲנִי אֶמְלֹךְ, וַיַּעַשׂ לוֹ רֶכֶב וּפָרָשִׁים, וְחֲמִשִּׁים אִישׁ רָצִים לְפָנָיו, וכל אלו מדרכי המלוכה, כדי להראות שהוא העתיד למלוך תחת דוד אביו.

(ו) עתה מבאר הפסוק מדוע לא פחד אדוניהו מדוד אביו, וגם לא פחד שעם ישראל לא יקבל את מלכותו, וְלֹא עָצְבוּ - לא הוכיחו אָבִיו מִיָּמָיו לֵאמֹר מִדּוֹעַ כָּכָה עֲשִׂיתָ, ולכן חשב שגם עתה לא יאמר לו דוד דבר, לאחר שכבר ייעשה המעשה וימלוך. וחשב שישראל יתמצו במלכותו, כיון שכמו אבשלום, וְגַם הוּא היה טוֹב תֵּאֵר מְאֹד, שזה דבר הנושא חן בעיני ההמון, כמו שאבשלום מצא חן בעיני

(ג) וַיִּבְקֶשׁוּ נַעֲרָה יִפֶּה בְּכָל גְּבוּל יִשְׂרָאֵל, וַיִּמְצְאוּ אֶת־אֲבִישַׁג הַשְּׁוֹנִמִית, וַיָּבֵאוּ אֹתָהּ לַמֶּלֶךְ.

(ד) עתה רומז הפסוק לסיבה אשר הניעה את אדוניהו למלוך ולמרוד באביו, וְהַנַּעֲרָה יִפֶּה עַד מָאד, ומחמת כן חשק בה אדוניהו מאד, וַתְּהִי לַמֶּלֶךְ סִכָּנָת, וַתִּשְׂרָתְהוּ, וְהַמֶּלֶךְ לֹא יָדָעָה, ומחמת כן חשב שגם מצד אביו לא תהיה מניעה לכך שישאנה, שהרי דוד לא נשאה, ויוכלו למצוא עבורו נערה אחרת שתשרת אותו. ומחמת כן רצה אדוניהו למלוך מיד, בחושבו שאם יוכל לשמור בסוד את המלכתו, ורק לאחר מכן יודע הדבר לדוד, לא ירע הדבר כל כך בעיניו, מאחר ובין כך כבר אפסו כוחותיו מלמלוך, ויסכים בדיעבד למלכותו של אדוניהו, ולאחר שימלוך יוכל לישא את אבישג, כרצונו.

והסיבה שחשב שיוכל להסתיר את המלכתו מדוד, כיון שאין מן הנימוס שיהיה שום אדם בחדר המלך בעת כזו שאבישג מחממת אותו, ומחמת כן היו

מלכים א א

ג

וְאֵתוֹ יִלְדָה אַחֲרֵי אֲבִשְׁלוֹם: ז וַיְהִי דְבָרָיו עִם יוֹאָב בֶּן-צְרוּיָה וְעִם אֲבִיתָר הַכֹּהֵן וַיַּעֲזְרוּ אַחֲרָי אֲדֹנָיָה: ח וְצָדוֹק הַכֹּהֵן וּבְנֵיהוּ בֶן-יְהוֹיָדָע וְנִתָּן הַנְּבִיא וְשִׁמְעִי וְרַעִי וְהַגְּבֹרִים אֲשֶׁר לְדָוִד לֹא הָיוּ עִם-אֲדֹנָיָהוּ: ט וַיִּזְבַּח אֲדֹנָיָהוּ צֹאן וּבָקָר וּמְרִיא עִם אֲבָן הַזֹּחֶלֶת

רש"י

צאורים ותומים ולא עלתה לו שנאמר (שמואל ב טו כד) ויעל אציתר והיה מצני צניו של עלי וידע שלא ישמש צימי שלמה שהרי נאמר לעלי (שמואל א ב לה) והקימותי לי כהן נאמן והתהלך לפני משיחי והיה חפץ שיעמוד זה על ידו: (ח) ונתן הנביא. שנבא לדוד שלמה ימלוך כמו שנאמר בדברי הימים (א כב ט) ושלמה יהיה שמו: (ט) ומריא. שור של פטם: אבן הזוחלת. אבן גדולה שהיו הצמורים

היה איש יפה היא גרמה להם שנתגאו: ואותו ירדה. אמו: אחרי אבשלום. כלומר גדלתו אחר תרצות שגדלה אמו של אבשלום: (ז) עם יואב בן צרויה. לפי שהיה יודע שצלו של דוד עליו על שהרג את אבנר ועמשה ואבשלום וסופו שיטוה את בנו המולך תחתיו עליו לפיכך היה רוצה שימלוך זה על ידו ויאהצנו: ועם אביתר הכהן. שנסחלק מן הכהונה משצרת דוד מירושלים מפני אבשלום ששאל

ביאור על פי המלבי"ם

למושחו לכהן גדול תחתיו, וחשבו שייצלו על ידי שיתמכו בהמלכת אדוניהו, שיגן עליהם.

(ח) וְצָדוֹק הַכֹּהֵן, וּבְנֵיהוּ בֶן יְהוֹיָדָע, וְנִתָּן הַנְּבִיא, וְשִׁמְעִי [-יש אומרים שהוא שמעי בן גרא] וְרַעִי [-יש אומרים שזה חושי הארכי, המכונה 'רע דוד'], וְהַגְּבֹרִים אֲשֶׁר לְדָוִד, לֹא הָיוּ עִם אֲדֹנָיָהוּ, כיון שידעו שכוונת דוד להמליך את שלמה, ונחשב בעיניהם כמרידה במלכות לתמוך באדוניהו, המולך מדעתו ושלא כרצון דוד.

(ט) כיון שראה אדוניהו שיש המתנגדים להמלכתו, רצה לחזק את ידי אוהביו במסיבת רעים, ושם ימליכוהו מהר קודם שיתיעצו אוהבי שלמה כיצד להמליכו, וַיִּזְבַּח אֲדֹנָיָהוּ צֹאן וּבָקָר וּמְרִיא - שור מפורטם, עם - ועשה זאת במקום הסמוך לאבן הזוחלת - אבן שהמים זוחלים לידה,

העם מחמת יופיו. וטעם נוסף שחשב שהעם יתרצה במלכותו, וְאֵתוֹ יִלְדָה אִמּוֹ, חגית, אַחֲרֵי שִׁלְדָה מֵעֵכָה אֵת אֲבִשְׁלוֹם, וכיון שאבשלום נהרג, וכן אמנון הבכור ודניאל שנוולד אחריו גם כן מתו, נמצא שהגדול בבני דוד היה עתה אדוניהו, ויסברו ההמון שמן הראוי להמליך את הגדול שבבנים.

(ז) ועוד טעם לכך שחשב שיצליח במלכותו, וַיְהִי דְבָרָיו שֶׁל אֲדוֹנָיָהוּ עִם יוֹאָב בֶּן צְרוּיָה שֶׁר הַצַּבָּא, וחשב שמתוך כך כל החיילים יימשכו אחריו, וְעִם אֲבִיתָר הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל, ועל ידי זה יימשכו העם אחריו, וַיַּעֲזְרוּ אַחֲרָי אֲדֹנָיָהוּ. והטעם שהם היו מתומכי אדוניהו, כיון שידע יואב שדוד כועס עליו על כך שהרג את אבשלום, ופחד שדוד יצווה את שלמה להורגו, ואביתר ראה שדוד חולק כבוד גדול לצדוק הכהן, והבין שבכוונתו

אֲשֶׁר-אָצֵל עֵינַי רָגַל וַיִּקְרָא אֶת-כָּל-אֶחָיו בְּנֵי הַמֶּלֶךְ וּלְכָל-אֲנָשֵׁי
 יְהוּדָה עֲבָדֵי הַמֶּלֶךְ: ֹ וְאֶת-נְתָן הַנְּבִיא וּבְנֵיהוּ וְאֶת-הַגְּבוּרִים
 וְאֶת-שְׁלֹמֹה אֶחָיו לֹא קָרָא: ִ וַיֹּאמֶר נְתָן אֶל-בֶּת-שֶׁבַע אִם-
 שְׁלֹמֹה לֵאמֹר הֲלוֹא שָׁמַעַתְּ כִּי מֶלֶךְ אֲדֹנָיְהוּ בֶן-חַגִּית וְאֲדֹנָינוּ
 דָּוִד לֹא יָדָע: ֵ וְעַתָּה לְכִי אִיעָצְךָ נָא עֲצֵה וּמְלִטִי אֶת-נַפְשִׁיךָ
 וְאֶת-נַפְשׁ בְּנֶךָ שְׁלֹמֹה: ֶ לְכִי וּבֹאִי אֶל-הַמֶּלֶךְ דָּוִד וְאָמַרְתְּ אֵלָיו
 הֲלֹא-אַתָּה אֲדֹנָי הַמֶּלֶךְ נִשְׁבַּעְתָּ לְאִמְתְּךָ לֵאמֹר כִּי-שְׁלֹמֹה בְּנֶךָ
 יִמְלֹךְ אַחֲרָי וְהוּא יֵשֵׁב עַל-כִּסְאִי וּמִדְּוַע מֶלֶךְ אֲדֹנָיְהוּ: ֵ הִנֵּה

רש"י

על ידי צעיטה: (י) ואת שלמה אחיו לא קרא. שיודע היה שהתנצל עליו הנציח למלך: (יב) ומלטי את נפשך. מן המתלוקת לאחר מות המלך שירצה בך למלך כמה שהצטיחו הקדוש

מנסין זה את חסם להזיזה ולגררה לשון מים זוחלין (דברים לב כד) זוחלי עפר. ויונתן תרגם חזן סכותא שעומדין עליה ולופין למרחוק: עין רוגל. מירגס ונתן עין קלרר הוא כובס שמתקן צנדי זמר צרגליו

ביאור על פי המלבי"ם

לוותר לאדוניהו, ולכן הוסיף ואמר לה, ועתה לכי איעצך נא עצה, ומלטי את נפשך ואת נפש בנך שלמה, כי אם ימלוך אדוניהו בודאי יהרוג אותך ואת שלמה, כיון שיודע הוא שבכוונת דוד להמליך את שלמה [ויהרוג את בת שבע כדי להראות כאילו היו נישואיה לדוד בעבירה, ובנה שלמה פסול לבא בקהל, וכאילו מחמת כן הוא הורגם].

(יג) ולכן לימד נתן הנביא את בת שבע מה לומר לדוד, כדי לעוררו לעשות מעשה, וכפי שיבואר, וכך אמר לה נתן הנביא, לכי ובאי אל המלך דוד, ואמרת אליו, הלא אתה אדני המלך נשבעת לאמתך לאמר, כי שלמה בנך ימלך אחרי, והוא ישב על כסאי, ומדוע מלך אדניו.

אשר אצל עין רגל, ויקרא את כל אחיו בני המלך, ולכל אנשי יהודה עבדי המלך.

(י) ואת נתן הנביא, ובניהו בן יהוידע, ואת הגבורים, ואת שלמה אחיו, לא קרא, כי ידע שהם מתנגדים למלכותו.

(יא) ויאמר נתן הנביא אל בת שבע אם שלמה לאמר, הלא שמעת פי מלך אדניו בן חגית, ואין לנו שהות להתמהמה בהמלכת שלמה, אך אל תתייאשי בחושבך שאת הנעשה אין להשיב, כי הרי ואדנינו דוד לא ידע, וכאשר יודע לו הדבר בודאי ימליך את שלמה.

(יב) ועוד הוסיף נתן הנביא לעורר את בת שבע לעשות מעשה, שלא תחשוב שאין כאן אלא רדיפת כבוד ושררה, ואולי כדאי

מלכים א א

ה

עוֹדֶךָ מְדַבֵּרַת שָׁם עִם־הַמֶּלֶךְ וְאֲנִי אָבֹא אַחֲרֶיךָ וּמְלֹאתִי אֶת־
דְּבָרֶיךָ: ^{טו} וַתָּבֵא בַת־שֶׁבַע אֶל־הַמֶּלֶךְ הַחֲדָרָה וְהַמֶּלֶךְ זָקֵן מְאֹד
וְאֲבִישָׁג הַשְּׂוֹנְמִית מְשַׁרְת אֶת־הַמֶּלֶךְ: ^{טז} וַתִּקַּד בַּת־שֶׁבַע וַתִּשְׁתַּחֲו
לַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ מַה־לָּךְ: ^{יז} וַתֹּאמֶר לוֹ אֲדֹנָי אֲתָה נִשְׁפָּעַת בִּיהוָה
אֱלֹהֶיךָ לְאִמְתֶּךָ כִּי־שָׁלְמָה בְּנֶךָ יִמְלֶךְ אַחֲרָי וְהוּא יֵשֵׁב עַל־כִּסְאִי:
^{יח} וְעַתָּה הִנֵּה אֲדֹנִיָּה מֶלֶךְ וְעַתָּה אֲדֹנָי הַמֶּלֶךְ לֹא יִדְעֶתָ: ^{יט} וַיִּזְבַּח שׁוֹר

ביאור על פי המלבי"ם

נשבעת לאמתך, והנשבע לחבירו אין מתירים לו את שבועתו שלא מדעת חבירו, ותוכן שבועתך היה כי שלמה בנך ימלך אחרי, כלומר, שתהא המלכות מצד שהוא בני, ואני ראוייה שהבן הנולד ממני יהיה מלך [ובפרט שלפני שנשא את בת שבע הבטיח לה שהבן הנולד ממנה ימלוך אחרי, וכיון שכל הנישואין היו על דעת כן בודאי עליו לקיים את דבריו], והוא ישב על כסאי, כי הוא גם כן ראוי מצד עצמו למלכות זו, באופן שידמה כסא מלכותו לכסא דוד, ולא תופחת מעלת כסא דוד כאשר ישב עליו שלמה כמלך.

ומחמת כל האמור, הרי גם אם היה אדוניהו מולך לאחר מותך היה בכך משום מרידה, מאחר והמלכות הובטחה לשלמה, ועתה הנה אדוניה מלך - וכל שכן שמלך אדוניהו עתה, בחיי דוד, שזהו מרד, ועתה, שאתה עדיין חי, איך יתכן שאדוני המלך לא ידעת מהמלכותו, הרי זו ראייה שאדוניהו יודע שאין כוונתך להמליכו, ולכן לא אמר לך זאת, והרי זו מרידה ממש.

ועוד הוסיפה בת שבע להגדיל את פשעו של אדוניהו, ויזבח שור ומריא

(יד) הנה עודך מדברת שם עם המלך, ואני אבוא אחריך ומלאתי את דבריך.

(טו) ותבא בת שבע אל המלך החדרה, ומקדים הפסוק לומר כמה טעמים לכך שדוד נבהל מבואה, והמלך זקן מאד ולא היו נשותיו רגילות לבא לפניו, ואבישג השונמית משרת את המלך, ומחמת כן לא היה שום אדם נכנס אל החדר.

(טז) ותיקד בת שבע ותשתחו למלך, וכיון שאין דרך אשת המלך להשתחוות לו בבואה לפניו, הבין דוד שלא באה סתם, אלא שיש לה בקשה גדולה ונחוצה. ויאמר המלך לבת שבע, מה לך - מה רצונך, שמחמת כן מיהרת לבא פתאום אל החדר.

(יז) עתה אמרה בת שבע את מה שלימד אותה נתן הנביא, ותוכן הדברים היה שברור לה שהמלכות של אדוניהו לא נעשתה מדעתו של דוד, ולכן הגדילה בעיניו את חטאו של אדוניהו לפני דוד, כדי שיתעורר מתוך כך להמליך את שלמה, ותאמר לו בת שבע, אדוני, אתה נשבעת, ושבועה זו היתה בה' אלהיך, והנשבע בשם ה' אין מתירים את שבועתו, ושבועה זו לא היתה בינך לבין עצמך אלא

מלכים א א

ו

וּמְרִיא-וּצֹאן לָרֶבֶךְ וַיִּקְרָא לְכָל-בְּנֵי הַמֶּלֶךְ וּלְאַבְיָתָר הַכֹּהֵן וּלְיָאֵב שֶׁר הַצִּבָּא וּלְשִׁלְמָה עַבְדָּךְ לֹא קָרָא: כ וְאַתָּה אֲדֹנָי הַמֶּלֶךְ עֵינֵי כָל-יִשְׂרָאֵל עָלֶיךָ לְהַגִּיד לָהֶם מִי יֵשֵׁב עַל-כִּסֵּא אֲדֹנָי-הַמֶּלֶךְ אַחֲרָיו: כא וְהָיָה כִּשְׁכַּב אֲדֹנָי-הַמֶּלֶךְ עִם-אַבְתָּיו וְהָיִיתִי אֲנִי וּבְנֵי שְׁלֹמֹה חֲטָאִים: כב וְהָיָה עוֹדְנָה מְדַבֶּרֶת עִם-הַמֶּלֶךְ וְנָתַן הַנְּבִיא בָּא: כג וַיִּגִּדוּ לַמֶּלֶךְ לֵאמֹר הִנֵּה נָתַן הַנְּבִיא וַיָּבֵא לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁתַּחֲוּ לַמֶּלֶךְ עַל-אִפְּיוֹ אֶרְצָה: כד וַיֹּאמֶר נָתַן אֲדֹנָי הַמֶּלֶךְ אֶתָּה

רש"י

ברוך הוא: (כא) חטאים. חסרים ומנועין מן הגדולה כמו (שופטים כ טו) אל השערה ולא יחטא:

ביאור על פי המלבי"ם

מוחזקים כחטאים, ויאמרו שנישואי היו בחטא ומחמת כן נדחינו אני ובני מהמלוכה, וידונו אותנו למיתה כחוטאים, ובזה יהיה גם בזיון גדול למלכות דוד. אבל אם ימליך את שלמה, הרי יכירו הכל שנישואי דוד עם בת שבע היו בהיתר, כפי האמת, ובנה הוא הראוי למלוך אחרי דוד.

(כב) וְהָיָה עוֹדְנָה מְדַבֶּרֶת עִם הַמֶּלֶךְ, וְנָתַן הַנְּבִיא בָּא.

(כג) וַיִּגִּדוּ לַמֶּלֶךְ לֵאמֹר, הִנֵּה נָתַן הַנְּבִיא, וַיָּבֵא לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ, וַיִּשְׁתַּחֲוּ לַמֶּלֶךְ עַל אִפְּיוֹ אֶרְצָה.

(כד) כפי שאמר נתן הנביא לבת שבע, בא הוא כדי להשלים את דבריה, אמנם כיון שרצה להמשיך ולעורר את לב המלך לעשות מעשה, התנהג כאילו הוא בטוח שדוד המלך הוא שמינה את אדוניהו, ומתפלא על כך שהעלים ממנו את הדבר, ויאמר נתן, אֲדֹנָי הַמֶּלֶךְ, נראה הדבר

וּצֹאן לָרֶבֶךְ, וזהו מעשה שאינו ראוי כלל, לערוך סעודה גדולה כזו כשאביו המלך שוכב על ערש דוי, וַיִּקְרָא לְכָל בְּנֵי הַמֶּלֶךְ, וּלְאַבְיָתָר הַכֹּהֵן, וּלְיָאֵב שֶׁר הַצִּבָּא, וראיה נוספת לכך שידוע הוא שאין דעתך להמליכו אלא להמליך את שלמה, וּלְשִׁלְמָה עַבְדָּךְ לֹא קָרָא, ובודאי אם היה אדוניהו נוהג כן לפי תומו, לא היה שלמה גרוע יותר משאר בני המלך ואנשי הצבא, שהוזמנו.

(כ) אמנם, כדי שלא יתייאש דוד בשומעו את כל זאת, ולא יחשוש שימרדו בו, הוסיפה בת שבע ואמרה לו, וְאַתָּה אֲדֹנָי הַמֶּלֶךְ, עֵינֵי כָל יִשְׂרָאֵל עָלֶיךָ, לְהַגִּיד לָהֶם מִי יֵשֵׁב עַל כִּסֵּא אֲדֹנָי הַמֶּלֶךְ אַחֲרָיו, ורק מי שיבחר בו המלך יהיה מקובל ורצוי על העם.

(כא) וְהָיָה אִם תַּחְרִישׁ כַּעַת עַל הַמַּלְכֻת אֲדוֹנִיָּהוּ, הרי יחשבו כל ישראל שנעשה הדבר מידיעתך וברצונך, וּפְשָׁכָב אֲדֹנָי הַמֶּלֶךְ עִם אַבְתָּיו, וְהָיִיתִי אֲנִי וּבְנֵי שְׁלֹמֹה

מלכים א א

אמרת אדניהו ימלך אחרי והוא ישב על-כסאי: כה כי | ירד היום
ויזבח שור ומריא וצאן לרב ויקרא לכל בני המלך ולשרי הצבא
ולאביתר הכהן והנם אכלים ושתים לפניו ויאמרו יחי המלך אדניהו:
כו ולי אני עבדך ולצדק הכהן ולבניהו בן-יהוידע ולשלמה עבדך לא
קרא: כז אם מאת אדני המלך נהיה הדבר הזה ולא הודעת את-עבדך
כתיב עבדך מי ישב על-כסא אדני-המלך אחריו: כח ויען המלך דוד
ויאמר קראו לי לבת-שבע ותבא לפני המלך ותעמד לפני המלך:
כט וישבע המלך ויאמר חי-יהוה אשר-פדה את-נפשי מכל-צרה:

רשי"י

(כד) אתה אמרת. נתמיה (כה) כי ירד היום. שהעיר היטה גזוהה ולכן הזמלת למטה צניא:

ביאור על פי המלבי"ם

ובודאי לא יעבור דוד על דברי הנביא,
אלא אם כן באה אליו נבואה אחרת ובה
נאמר לו להמליך את אדוניהו, ואם אכן
מאת אדני המלך נהיה הדבר הזה, כפי
שנראה, ולא הודעת את עבדך מי ישב
על כסא אדני המלך אחריו, והרי עליך
לומר לי שקיבלת נבואה אחרת, כדי
שלא תחשד בעיני כעובר על דברי
הנבואה. נמצא שבת שבע עוררה את דוד
לפעול מחמת הכעס על אדוניהו, שנראה
כמורד במלכותו, ונתן הנביא עוררו
לפעול מחמת הבושה והחשד שחושדו
כאילו עובר על דברי הנבואה.

(כח) כיון שבינתיים, כשנכנס נתן הנביא
אל חדר המלך יצאה משם בת שבע, ויען
המלך דוד ויאמר, קראו לי לבת שבע.
ותבא לפני המלך, ותעמד לפני המלך.

(כט) וישבע המלך ויאמר, חי ה' אשר
פדה את נפשי מכל צרה.

שאתה אמרת, אדניהו ימלך אחרי, והוא
ישב על כסאי.

(כה) כי ירד אדוניהו היום, ובודאי לא
יעשה דבר כזה כיום, בעודך חי, ללא
ידיעתך, ויזבח שור ומריא וצאן לרב,
ויקרא לכל בני המלך, ולשרי הצבא,
ולאביתר הכהן, ובודאי לא יתכן שיקרא
לכולם ללא ידיעת המלך, והנם אכלים
ושתים לפניו, ויאמרו יחי המלך אדניהו.

(כו) ולי, אני עבדך, ולצדק הכהן,
ולבניהו בן יהוידע, ולשלמה עבדך לא
קרא, ומדוע לא קראו לנו, והרי אם זהו
רצונך בודאי נקיים את הדבר, שהרי
עבדך אנחנו, ומדוע חושדים אותנו כאילו
נסרב להמליך את מי שרצונך להמליכו.

(כז) ועתה הוסיף נתן הנביא תרעומת
הנוגעת רק אליו, שהרי הוא התנבא אל
דוד בשם ה' ששלמה בנו ימלוך אחריו,